

3

OP DE BRES! MAAR HOE?

Jeroen Kemel, Babette Träger, Marlies D’heretoge, Emily Mortier, Peter Van Mullem,
Lindsay De Langhe, Kaat De Smet, Oona Platel, Alex Lingjer, Mihaïl Soloviov,
Tish Moerman, Bart Van Bouchaute, Reyhan Görgöz en Peter Cristiaensen

We spreken van politisering wanneer een individu of een groep tegen onrecht aanbotst en dit aankaart. Zover zijn we al. Maar hoe pak je dat nu aan? Op welke manier kunnen zij verandering claimen en een signaal publiek maken?

De voorbeelden die we tot nu toe beschreven, bewijzen dat er heel veel manieren zijn. Van het schrijven van een opiniestuk tot het lanceren van een petitie of het organiseren van theatrale debatten, het valt allemaal onder de noemer politisering.

In een poging om dit wat helder te krijgen, onderscheiden we een aantal mogelijke strategieën om te politiseren.

De eerste legt als het ware de bodem voor de andere. Omdat niet iedereen meteen mee is, spreken we van een belangrijke eerste stap van **bewustmaking**.

Vandaaruit kunnen ideeën groeien om **een kwestie zichtbaar te maken**.

Een stap verder is **verandering eisen**.

Maar je kan het ook anders aanpakken en nadenken hoe je **verandering zelf kan realiseren**.

En al die vormen kunnen bestaan uit **offline of online acties**, of een mix van beide.

Vaak is de ene een opstap naar een volgende en komen ze in combinatie voor.

BEWUSTMAKING

De kwestie
zichtbaar maken

Verandering
eisen

Zelf verandering
realiseren

OFFLINE EN ONLINE ACTIES

STRATEGIE 1

BEWUSTMAKING

Wanneer jongeren jeugdwerkers aanspreken over onrecht waar ze op botsen, is de neiging vaak groot om meteen in actie te schieten. Zeker als het gaat om ervaringen die meerdere jongeren delen. Maar het gevaar is dat enkelingen voorop gaan lopen. Dat niet iedereen van de groep mee is.

Daarom besloten de ‘ambassadeurs’ in het verhaal van de **Britse universiteit** eerst een studentenforum te organiseren. Met als doel de tijd te nemen om meer studenten te betrekken, ervaringen te sprokkelen en daarmee aan de slag te gaan. Op die manier werd de groep sterker en strijdvaardiger en groeide het geloof dat ze iets konden veranderen. Op die manier konden ze met sterkere argumenten hun petitie lanceren en naar het universiteitsbestuur stappen.

De nood aan **een fase van bewustwording vooraleer actie te voeren**, werd sterk benadrukt door de Braziliaanse pedagoog Paolo Freire. Hij kwam tot de vaststelling dat mensen die onderdrukt worden, de mechanismen van hun uitsluiting vaak aanvaarden als ‘iets normaal’. Bovendien gaan ze er ook vanuit dat ze daar geen echte impact op hebben. Zo verinnerlijken ze de maatschappelijke uitsluitingsmechanismen. Een proces van bewustwording moet dat verinnerlijkte fatalisme doorbreken.

Hiervoor is in de woorden van Freire ‘culturele actie’ nodig. Die heeft als doel een gezamenlijk bewustwordingsproces op gang te trekken. Vertrekkend vanuit de alledaagse beleving worden dialogische processen opgezet. De wijze waarop Freire dit leerproces opvat, contrasteert sterk met de meer klassieke vormen van educatie waarbij de ene (de leraar) alle kennis bezit en die overdraagt naar de andere (de leerling). Het is de **dialoge** die centraal staat. Net door die wederkerige proces-

sen leren de deelnemers hun eigen situatie problematiseren en analyseren. Stap voor stap beseffen ze dat hun handelen wel degelijk een impact kan hebben. En dat actie zinvol kan zijn.

Een gelijkaardige benadering vinden we in de methode **Zien-Oordelen-Handelen** van KAJ-oprichter Cardijn. Net als bij Freire houdt ook voor Cardijn de verandering van de wereld de verandering van het bewustzijn in.

Cardijn zag bewustmaking in een cyclisch proces in drie stappen:

- **Zien:** wat zie je gebeuren in het dagelijkse leven, op de werkplaats, op school, in de buurt, ...? Wat zijn de gevolgen?
- **Oordelen:** vind je dit normaal? Wat denk je? Stemt dat overeen met je waarden? Wat denken anderen daarover?
- **Handelen:** wat kan je doen om de situatie te veranderen? Wat wil je bereiken? Hoe pak je het aan?

Het belang van een fase van bewustmaking zien we heel duidelijk in een actie van KAJ-jongeren rond **interimwerk**.

Het gevaar is dat enkelingen voorop gaan lopen. Dat niet iedereen van de groep mee is.

IS DIT NU DE MODERNE ARBEIDSMARKT?

De **A** in KAJ is een historische verwijzing naar **Arbeidersjongeren**, maar vandaag is iedereen welkom in de beweging: jongeren uit alle studierichtingen en jongvolwassenen die werken, werkzoekend zijn of in een onzekere werksituatie leven. Op een congres een aantal jaar geleden kwam een thema bovendrijven waar heel wat leden met veel frustraties over spraken: **interimwerk**. Daarop organiseerde KAJ een debat met mensen van de VDAB, de vakbond en een arbeidsmarktspecialist. Jongeren vertelden over hun ervaringen, maar botsten op een muur. “Interimwerk zorgt voor een nieuwe instroom op de arbeidsmarkt en leert jongeren langzaam de knepen van het vak en de juiste arbeidsattitudes”, klonk het eensgezind. Eigenlijk kregen de jongeren de boodschap: “Als interim niet werkt voor jou, dan scheelt er iets met jouw mentaliteit, opleiding of vaardigheden.”

Die koude douche zorgde voor een kantelmoment in de organisatie. De wantoestanden in de interimsector publiek aanpakken zou meer bewustwording vereisen bij alle actoren. Ook bij de jeugdwerkers zelf. Ook zij worstelden met vooroordelen over hun jongeren. Ook zij begrepen het soms onaangepaste gedrag van jongeren in interimkantoren niet altijd als een vorm van protest. Tegen een sector die hen gebruikt als speelbal. Tegen een systeem waar ze geen enkele controle over hebben. Conclusie: er moest diepgaander naar de jongeren worden geluisterd.

Tijd om het Zien-Oordelen-Handelen van Cardijn toe te passen. In een **eerste cyclus** spraken ze aan de deur van interimkantoren in verschillende steden jongeren aan over hun ervaringen (Zien). In die gesprekken kwam heel wat naar boven.

“ Het interimkantoor belde vorige week op voor een vacature in een bedrijf, maar toen ik aankwam bleek die niet te bestaan. Ze wilden mij gewoon in hun bestand opnemen.

Ik moest me om 5 u 's morgens melden voor een job in een fabriek, maar ter plekke waren we met tien voor twee jobs. Ze hadden gewoon meer jongeren gevraagd om zeker te zijn dat ze twee 'goeie' konden inzetten die dag.

Van een leien dakje liep de actie geenszins. Interimkantoren belden de politie omwille van ‘overlast’. Of jongeren kregen de boodschap dat ze naar een job konden fluiten als ze met de interviewers zouden spreken. Toch gingen de jeugdwerkers door: luisteren, opschrijven en opnieuw afspreken om de getuigenissen te checken en er over te praten. Het besef groeide dat de toegepaste praktijken ‘niet normaal’ zijn (Oordelen). Sommige jongeren kwamen meehelpen om verhalen te sprokkelen (Handelen).

Om een **tweede cyclus** op te bouwen, zetten jeugdwerkers en jongeren tijdens een vormingsweekend alle getuigenissen bij elkaar (Zien). Samen analyseerden ze feiten en gevolgen: “Een vast contract wordt beloofd, maar komt er nooit. Daardoor krijgt de jongere geen autolening. Wat betekent dat voor hem?” Zo ontstonden categorieën van problemen. Gevolgd door gesprekken over wat jongeren verwachten van een job, wat werken betekent in het leven, wat waardig werken is, ... (Oordelen).

In tegenstelling tot wat jeugdwerkers verwachtten, wilden de jongeren niet meteen actievoeren tegen interimkantoren. Zij vonden het belangrijker met hun analyse het beeld van hun ouders, vrienden en familie over hen bij te sturen en hun verontwaardiging in een rap en een toneelstuk te vertalen (Handelen). Daarna schreven ze een perstekst en zetten ze in verschillende steden kleine acties op. Beetje bij beetje groeide de aandacht voor de problematiek in de regionale pers, maar veel veranderde dat niet.

Dit leidde tot **een derde, nog bredere cyclus**. Een kleine, actieve groep ging nog meer verhalen verzamelen en analyses maken, om die tijdens een studiedag voor te leggen aan vakbondsmensen van grote bedrijven en medewerkers van interimkantoren. De discussie die daar volgde zorgde voor heel wat bewustwording. Vakbondsmensen beseften dat ze al te gemakkelijk een 'onderlaag' van interimjobs in hun bedrijven aanvaardden om de meerderheid van de werknemers een degelijk statuut te kunnen blijven verzekeren.

“ Toen ik zo oud als jullie was, deed ik net hetzelfde. Ik zat ook onderuitgezakt in mijn stoel, 's avonds meer op café dan thuis. Maar het feit dat ik vast kon

starten in een job, onder de vleugels van enkele anciens, zorgde ervoor dat ik mijn weg vond, op mijn werk en in mijn leven. Daardoor sta ik vandaag stevig in mijn schoenen. Ik beseef nu: als wij nu niet voor jullie gaan opkomen, dan gaan velen van jullie nooit op een deftige manier hun weg vinden.

Medewerkers uit interimkantoren vertelden hoe zij onder grote druk stonden om voor een laag loon veel dossiers te realiseren. Toen zij tijdens het slotdebat met diezelfde arbeidsmarktspecialist de analyses van de jongeren bevestigden, voelde iedereen dat aan als een kantelpunt.

Als laatste stap werden de vele feiten, analyses en voorstellen samengebracht in een **Zwartboek Interim**, met als titel **Is dit nu de moderne arbeidsmarkt?**. Daarmee trokken jonge actievoerders en jeugdwerkers samen naar beleidsmakers, vakbondsverantwoordelijken en managers van interimkantoren. Een lange fase van bewustmaking had de basis gelegd voor acties die de interimsector grondig verstoorden.

www.interimactie.be/zwartboek.html

STRATEGIE 2

DE KWESTIE ZICHTBAAR MAKEN

Soms voelen jongeren een bepaalde vorm van onrecht scherp aan, maar ziet of begrijpt de samenleving hun problemen niet. Daarom moeten ze eerst zichtbaar gemaakt worden.

Dat kan op heel veel verschillende manieren.

Zohra deed het via een post op sociale media. **Dylan** door in Karrewiet te getuigen. De jongeren van **Nieuw Gent** nodigden de burgemeester uit zodat hij kon zien dat de wijk meer is dan wat Niveau 4 toont. In Amsterdam zoeken ze via **LostWords** een vorm en een taal om moeilijke thema's bespreekbaar en zichtbaar te maken.

Vaak grijpen jongeren en jeugdorganisaties hiervoor naar **artistieke vormen van expressie**. Er zijn talloze voorbeelden van tentoonstellingen, documentaires, theatervormen, muziek, poëzie, graffiti of slam poetry die kwesties zichtbaar en hoorbaar proberen maken.

Uit die grote waaier aan artistieke, politiserende projecten brengen we drie verhalen:

- jonge nieuwkomers die onder de noemer **Onzichtbaarheid** hun creativiteit veilden ten voordele van mensen zonder wettig verblijf
- Antwerpse jongeren die na een lang traject **Bazzz'Art** voor het eerst op een theaterpodium stonden, met hun eigen stuk
- jongeren uit Ledeberg die hun wijk en henzelf portretten in de documentaire **ZONE(N)050**.

Soms ziet of begrijpt de samenleving problemen van jongeren niet. Dan moeten ze eerst zichtbaar gemaakt worden.

ONZICHTBAARHEID

NIEMO staat voor **NIE**uwkomers, Vluchtelingen en **MO**biel jeugdwerk. Het is een projectteam binnen de Gentse vzw JONG dat zich richt tot nieuwkomers tussen 12 en 15 jaar die in de stad terecht komen. Naast de wekelijkse instuifwerking is er elk jaar ruimte voor een project. Met steun van Uit De Marge vzw was het de bedoeling om er een 'politisierend project' van te maken.

Bij wijze van start lieten de jeugdwerkers de tieners op grote bladen schrijven wat hen blij, hoopvol, triest of boos maakte. Daaruit kwam een sterke betrokkenheid en een grote droefheid naar boven over de situatie van mensen zonder wettig verblijf. Een van de deelnemende tieners zat zelf ook in die situatie en allemaal kenden ze wel mensen die zonder papieren in België moeten overleven. Zo versmolten al die individuele verhalen tot een collectieve, gedeelde verontwaardiging.

De volgende stap was zich beter informeren over de problematiek. Ze bezochten experts en projecten en wilden zeker iets doen, maar kwamen meer en meer terecht in een gevoel van onmacht:

“ Het enige wat mensen zonder papieren kan helpen zijn papieren. Daarmee kan je werken, een huis kopen, ...

Het aanvankelijke enthousiasme verdampde. Zowel jongeren als jeugdwerkers wisten niet goed hoe ze publiek konden gaan om hun verontwaardiging te uiten. Sommige jongeren wilden terugvalLEN op caritatieve acties zoals soepbedelingen. De jeugdwerkers hadden iets groters in gedachten en hoopten om in gesprek te gaan met beleidsmakers.

Uiteindelijk beslisten ze om terug te keren naar het oorspronkelijke idee van enkele jongeren om zich te uiten via creatieve expressie. Ze vertrokken van wat hen echt raakt in de schrijnende situatie van mensen zonder papieren en verbonden dit met hun eigen leven, pijn, verdriet en hoop als jonge nieuwkomer. Sommigen maakten een schilderij, anderen een kleiwerkje, er was zelfs een gedicht. Met als titel '**Onzichtbaarheid**' werden de resultaten getoond tijdens een informatieavond van het Stedelijk Opvanginitiatief. Tijdens de viering van 15 jaar vzw Jong werden de kunstwerkjes uiteindelijk geveild. Ze leverden € 250 euro op voor Woongift, een Gentse vzw actief rond de woonproblematiek in de stad.

Heel belangrijk was het grote vertrouwen tussen de jeugdwerkers en de jongeren. Methodieken zijn nuttig, maar vooral de alertheid en de openheid van de jeugdwerkers voor de belevingen en de gevoelens van de jongeren bleken bepalend in dit proces. Vandaag maakt de nieuwkomerswerking als safe space deel uit van de wijkwerking van vzw JONG in de Brugse Poort.

BAZZ'ART

Bij Bazz staat de superdiversiteit van de stad Antwerpen centraal. Ooit ontstond de organisatie als een voetbalploeg van Marokkaanse jongvolwassenen, maar inmiddels groeide ze met steun van de stad uit tot een erkend jeugdcentrum. Sinds 2018 kunnen tieners er terecht voor hun **'Bazz-momenten'**.

'Bazz' is een kort en krachtig woord met grote betekenis. Het is dé manier waarop Maghrebijnse jongeren elkaar een compliment geven.

“Natuurlijk willen we jongeren vooral een leuke tijd bezorgen, maar tegelijkertijd willen we hun problemen niet uit de weg gaan. Want ze botsen nog heel vaak op vormen van racisme en discriminatie, waardoor ze heel wat bittere ervaringen meemaken. “Hoe hard we ook ons best doen, we horen er eigenlijk niet bij”, dat is nog vaak het gevoel waar ze mee rondlopen. Ze geraken er aan gewoon. “We zullen door de mazen van het net moeten gaan om onze dromen waar te maken”, zo redeneren diegenen die de kracht hebben om er blijven voor te gaan. Vele anderen slagen daar niet in en haken af.

LAMIA,
COÖRDINATOR BAZZ

In Bazzz komen vele verhaallijnen samen: migratie, opgroeien in twee culturen, uitsluiting, gender, huidskleur, religie, maar even goed armoede.

“Dat is het verschil met de oudere generaties Marokkanen die hun best deden om te integreren en zich aan te passen aan de norm. De jongere generatie is hier geboren en getogen. Zij willen vooral erkend worden als gelijkwaardige burgers. “Ik ben hier en ik ben moslim, en ik wil dat men mij aanvaardt zoals ik ben. Ik heb geen zin om mijn eigen identiteit te gaan wegvagen om erbij te horen”, zo redeneren ze. Dat zien we als de kracht van de jongeren van vandaag.

LAMIA,
COÖRDINATOR BAZZZ

Bazzz wil jongeren ruimte geven om die **erkenning** te krijgen. Daarom creëren ze gelegenheden waar de tieners met elkaar in gesprek gaan. Zo beseffen ze dat ze niet alleen staan met dat soort vragen. Zo kunnen ze bouwen aan zelfbewustzijn en zelfvertrouwen. Dat gebeurt via gesprek, discussie en meetingpoint (zie verder p 78), maar vaak ook via artistieke expressie. Zo kunnen jongeren grip krijgen op wat er rondom hen gebeurt en aankaarten waar ze op botsen. Zo kunnen ze hun talenten ontdekken en ‘Bazzz-momenten’ beleven.

Bazzz’Art is een traject van zes workshops, waarbij de deelnemers kunnen proeven van graffiti, dans, theater, ...

“Al snel bleek dat heel wat van hen verder wilden gaan met theater. Het is een vorm van expressie die goed werkt wanneer je echt nood hebben aan het ventileren van je verhaal. Het voelt als uitlaatklep. Daarom zijn we gestart met een nieuw project. Onder leiding van een professionele theatermaker van Marokkaanse origine en één van onze jongerenwerkers hebben onze tieners een half jaar aan een voorstelling gewerkt. Dat is allemaal organisch gegroeid via praatmomenten en schrijf- en spel oefeningen. Het eigenaarschap lag dus bij hen, op inhoudelijk vlak maar ook wat betreft de timing. We zijn afgestapt van wat wij als begeleiders wilden realiseren. Maar ook zij wilden hun tijd nemen. Veiligheid in de groep was belangrijk. Wij begeleiders hebben die constant bewaakt. Als je een vertrouwensrelatie opbouwt en tijd en ruimte maakt om met hen te praten over de dingen die hen bezighouden, dan krijg je hun vertrouwen en geven ze veel.

Niet onbelangrijk is dat de theatermaker en de begeleider rolmodellen zijn. Ze hebben dezelfde achtergrond als onze jongeren, maar zijn erin geslaagd om obstakels te overwinnen. Veel jongeren kennen hun muziek en hebben hun voorstelling ‘Wachten op Gorro’ gezien. Er is heel veel identificatie.

LAMIA, COÖRDINATOR BAZZZ

Uiteindelijk kwamen de jongeren tot een combinatie van vijf verhaallijnen:

1. Het gevoel dat ze geen stem hebben als kind, als tiener, in hun gezin en in de maatschappij: “Ik praat tegen een muur, niemand hoort mij.”
2. Intens verdriet: “Ik wil de relatie met verdriet in de hand houden.”
3. Opgroeien in gebroken gezinnen: “Ik groei op zonder vader, hoe zit dat met jullie?”
4. Vragen rond het materialisme in de samenleving: “Waarom moet alles Gucci en Prada zijn?”
5. Racisme en discriminatie

“ Het belangrijkste doel was het proces. Wie we met de voorstelling zouden aanspreken, was niet onze bekommernis. Wel de groei van de jongeren. Nog nooit in hun jonge leven hadden zij van theater geproefd, maar wij wilden hen de ervaring geven dat ze verdomme talent hebben. Dat ze niet veel nodig hebben om deuren open te breken en aan iedereen te tonen wat ze eigenlijk in hun mars hebben.

Maar toch was ook het eindproduct, de voorstelling zelf – in de Arenberg-schouwburg! – een fantastische ervaring. Iedereen was apetrots. Normaal hadden we nog meer voorstellingen

gespeeld, ook in scholen, maar daar stak corona jammer genoeg een stokje voor.

Het positieve effect heeft ons ook verrast. “Hier stopt het toch niet?”, vroegen de jongeren. “Dit kan en mag het einde niet zijn!” Bazzz was intussen hun tweede thuis geworden en daarom hebben we een nieuw project uitgeschreven dat binnenkort zal leiden tot een nieuwe voorstelling. Het thema: ‘man zijn’. Machocultuur en gendergelijkheid zijn thema’s die heel vaak bovendrijven tijdens onze **meetingpoints** en die geregeld voor verhitte en emotionele discussies zorgen. Als organisatie hebben wij sowieso veel aandacht voor meisjes, maar de jongens willen ook hun kant van het verhaal vertellen. Tijdens corona hebben we al een promofilmje gemaakt voor ons project Ymage waarin jongeren aan de slag gaan met gendergerelateerde thema’s.

LAMIA, COÖRDINATOR BAZZZ

www JCBAZZZ.BE

ZONE(N)050

In de Gentse deelgemeente Ledeberg – politiezone 050 – ontmoet een groep jongeren elkaar dagelijks in het Keizerpark of op het Centrumplein. Over hen wordt gezegd dat ze drugs gebruiken, dat ze dealen, dat ze feiten plegen, ... Eenzijdige verhalen, maar waar.

Dankzij de vertrouwensband tussen deze jongeren en de jeugdwelzijnswerkers van Keizerpand (vzw JONG) kon documentairemaker Danny Keuppens (Parcoeur) met een camera in de wijk rondlopen. Hen zelf aan het woord laten. Over hun dromen. Over de problemen waar zij mee geconfronteerd worden. Over hoe moeilijk het is op te groeien en op het juiste pad te blijven. Het resultaat is de documentaire ZONE(N)050. Met verhalen die even eenzijdig zijn, maar even waar.

Achteraf gaven vele jongeren aan dat ze de draaiperiode een aangename ervaring vonden, in de eerste plaats omdat ze “voor een keer gehoord werden”. Dat is ook duidelijk te zien: ze nemen geen blad voor de mond. Ze praten voluit over hun

‘niet altijd zo propere dingen’, maar geven tegelijk aan dat ze geen criminelen zijn. Dat ze opgroeien met vallen en opstaan, mede omdat ze geconfronteerd worden met discriminatie en financiële drempels. Dat ze wel degelijk bezorgd zijn over de manier waarop de wijk en de samenleving naar hen kijkt, en dat ze daarom blij zijn **dat ze wat nuance kunnen brengen in die perceptie.**

“ Via onze jeugdwelzijnswerkers vangen wij veel signalen op, die we geregeld neerschrijven in ‘signaalnota’s’, aanbevelingen of jaarverslagen. Dat is ‘onze’ manier. Maar jongeren hanteren een andere taal, met andere regels. Wij vinden het belangrijk ‘hun’ manier ook rechtstreeks te laten klinken bij beleidsmakers. Daarom hebben we samen met hen een Manifest geschreven dat zij overhandigd hebben aan de schepenen van Onderwijs en Gelijke kansen. Daarin zijn zij aan het woord. Puur, rauw en uit het leven gegrepen. Zodat politici en

andere lezers de complexe realiteit van jongeren in kwetsbare levensomstandigheden beter begrijpen. Want diverse obstakels waar zij dagelijks mee geconfronteerd worden, mogen nooit los van elkaar worden gezien.

Daarom laten we hen muziek spelen en rappen in ons muziekproject Gentertainment. Want muziek verbindt en is een krachtige manier om hun stem te horen.

Daarom zijn we ook mee ingestapt in deze documentaire. Als het op hun manier mag, kunnen veel jongeren hun verhaal brengen.

PATRICK EN NORA, VZW JONG

Op een bepaald moment was de documentairemaker enkele jongeren aan het interviewen terwijl een eind verderop een arrestatie plaatsvond. De reactie van de jongeren: “Zonder jouw camera zouden ze ons nu allemaal tegen de muur zetten en fouilleren.” Voor hen is Ledeberg de wijk waar ze geboren en getogen zijn. Het is **‘hun’ wijk**. Maar voor de buitenwereld is dat vaak niet zo. Die

blijft hen vastpinnen op de migratieachtergrond van hun ouders. Dat kwetst hen. “Waar zijn we dan wel welkom, als we al niet welkom zijn in onze eigen buurt?”

“ De documentaire heeft zeker impact. Voor de camera hebben ze hun verdriet en pijn, hun woede en frustratie uitgesproken. Dat zorgt enerzijds voor angst, omdat die dingen nu open en bloot op beeld staan. Schrik voor repercussies. Maar tegelijk hebben ze gezien dat zij niet de enigen zijn met die gevoelens. De draaitijd was een collectief proces en heeft hen kracht gegeven, op een belangrijk moment in hun identiteitsvorming.

Daar ligt ook onze taak als jeugdwelzijnsorganisatie: hen een veilige context bieden waarbinnen ze hun verzochttingen kunnen uitspreken. Aan de slag gaan, ook met die angst. Werken rond het gevoel dat ze extra gevisieerd worden is onze core-business.

En daarnaast die verzochttingen ook tot bij beleidsmakers brengen. Een documentaire of een manifest zijn maar een eerste stap, de film vertonen en er een inhoudelijk debat aan koppelen met beleidsmakers en ordediensten is minstens even belangrijk. Jammer genoeg is dat door corona nog niet doorgegaan, maar ik heb wel signalen opgevangen dat de politie het verhaal van de film té eenzijdig vindt. Dat zou een gemiste kans zijn, jongeren willen in gesprek gaan.

PATRICK EN NORA, VZW JONG

www ZONEN050.COM

Soms ligt de klemtoon op het aanklagen van een bepaalde situatie, soms op concrete eisen die oplossingen bieden.

STRATEGIE 3

VERANDERING EISEN

Voor veel jongeren en hun begeleiders volstaat het zichtbaar maken van een problematiek niet. Zij willen op tafel kloppen. Voorstellen op tafel leggen. Verandering eisen.

Wat **Dylan** vertelde in *Karrewiet* is een boodschap waarmee armoedeorganisaties als 't Lampeke al jarenlang naar beleidsmakers trekken. Zijn verhaal maakte tegelijk de eis van het verzamelde jeugdwerk heel tastbaar: dat kinderrechten nooit meer in lockdown mogen gaan. De jongeren van **Nieuw Gent** eisten van de burgemeester dat positieve evoluties in hun wijk, zoals de werking van het jeugdhuis, ook aandacht moeten krijgen. De **Britse studenten** eisten niet meer of minder dan nultolerantie voor racisme en discriminatie op hun universiteitscampus. En de **jongeren van de KAJ** presenteerden een lijvig Zwartboek over mistoestanden in de interimsector aan vakbonden en interimbedrijven.

Ook om verandering te eisen zijn er dus veel verschillende manieren.

Er zijn eerder voorzichtige en beleefde vormen: een petitie, een open brief, een debat, ... Maar

het kan ook straffer. Het Zwartboek leest als een aanklacht. Boycotts, betogingen of bezettingen blijven niet altijd beleefd, maar zoeken bewust de confrontatie op.

Soms ligt de klemtoon op het **aanklagen** van een bepaalde situatie, soms op **concrete eisen** die oplossingen bieden. In dat laatste geval is de gekozen actievorm doorgaans een hefboom om een dialoog tot stand te brengen.

We pikken er drie voorbeelden uit om van naderbij te bekijken:

- Najaar 2019 stonden alle media plots op hun kop: duizenden **spijbelende jongeren** trokken op een schooldag naar Brussel om een ander klimaatbeleid te eisen.
- Je zag ze al op de cover van dit boek: de Droomhut waarin Antwerpse jongeren van de **J100** voorstellen uitwerken om aan beleidsmakers te presenteren.
- In Engeland hebben dak- en thuisloze jongeren één keer per jaar hun eigen **parlement** om aanbevelingen te doen.

KLIMAATSPIJBELEN

© léna chabier

Het bekendste voorbeeld van de laatste jaren zijn ongetwijfeld de klimaatpijelaars. Plots traden heel wat jongeren in de voetsporen van Greta Thunberg door één keer per week de schoolbanken in te ruilen voor de straat. Naast het aantal deelnemers zorgde vooral de gekozen actievorm, ‘**spijbelen**’, voor veel commotie. De bestaande orde werd even grondig verstoord. “Mag en kan dat wel, jongeren die hun stem verheffen door school te skippen?” Daarover werd duchtig gedebatteerd in de samenleving. Dat het over hun eigen toekomst gaat, verdween jammer genoeg vaak naar de achtergrond.

Wie kijkt naar het beleid van de Vlaamse en Belgische regering of de resultaten van de laatste klimaattoppen, wordt daar niet echt vrolijk van. Zelfs na zoveel jeugdig protest zijn de resultaten mager. Daar tegenover staan de verklaringen van Europese toppolitici dat het doorduwen van de Europese Green Deal – de eerste, echte aanzet tot doortastend klimaatbeleid – **onmogelijk** zou geweest zijn zonder de wereldwijde jongerenmarsen.

 [www.youthforclimate.be](https://www.youthforclimate.be/vrt.be/vrtnws/nl/2022/02/04/betogen-levert-dat-nog-iets-op)
[VRT.BE/VRTNWS/NL/2022/02/04/
BETOGEN-LEVERT-DAT-NOG-IETS-OP](https://vrt.be/vrtnws/nl/2022/02/04/betogen-levert-dat-nog-iets-op)

BETOGEN, LEVERT DAT NOG IETS OP?

In de jongerenpodcast ‘**Snapt ge mij nu**’ van de VRT kregen jonge twintigers een reeks vragen voorgelegd over zin en onzin van betogen. De antwoorden gingen alle richtingen uit:

Misja (21) uit Gent is een fervente betogener. Met vrienden de straat optrekken creëert een gevoel van samenhang, en het plant een zaadje in het hoofd van de mensen thuis. Volgens Misja is betogen het enige wat je kan doen als ‘gewone mens’ om machthebbers onder druk te zetten. En als je niet gehoord wordt, dan moet je harder roepen.

Iman (21) uit Antwerpen vindt dat betogen niets meer uithaalt. Ze liep zelf mee in enkele betogingen en heeft gemerkt dat er niet naar geluisterd wordt. Ze vindt het

ook spijtig dat media altijd focussen op de rellen en de slechte afloop van betogingen. Daardoor gaat de boodschap volledig verloren. Volgens haar zijn er andere manieren om je stem te laten horen, zoals petitie, boycotts of acties op sociale media.

Simon (27) uit Leuven is journalist voor VRT en is ervan overtuigd dat betogen relevanter is dan ooit. Vooral in combinatie met sociale media kan je echt een impact hebben. “Met een goed bord kan je de wereld rond”, zegt hij. Maar volgens Simon is betogen tegenwoordig “de nieuwe zondagshobby” geworden. “Vandaag betogen we voor de Afghanen, morgen voor de olijfbomen in Griekenland en daarna voor de huisdieren in Amerika.” Daardoor kan er onmogelijk media-aandacht gegeven worden aan alle betogingen.

J100-MEETINGS

In 2015 vingen jeugdwerkers in Antwerpse wijken signalen op over negatieve beeldvorming door beleidsmakers en meer specifiek over ‘etnisch profileren’ door de politie. Daarop kozen een aantal werkingen met jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties om zich gezamenlijk te positioneren. Ze sloegen de handen in elkaar met enkele grote jeugdwerkingen en zetten een traject op met als vertrekvraag: “Hoe kijken wij als jongeren naar onze stad en hoe zien wij die in de toekomst?”

Onder de noemer J100 brachten elf jeugdwerkingen **honderd jonge mensen met diverse achtergronden** samen. Iedereen nam deel vanuit zijn eigen perspectief en achtergrond. De bijeenkomsten stonden in het teken van ontmoeting, inhoudelijke verdieping, samen oplossingen formuleren en werken aan actie. Jeugdwerkers faciliteerden het proces, maar de deelnemende jongeren mochten zelf de richting bepalen.

Tijdens de eerste **J100-top** in november 2016 kregen jongeren de kans om met experts in dialoog te gaan. Vier thema’s werden uitgespit: media, politie, werk en discriminatie. Tijdens de bijeenkomst kwam de jeugdschepen haar oor te luister leggen. Ook de Antwerpse politie nam deel aan de overlegtafels. Het werd geen gemakkelijk gesprek, maar de J100 vond het van groot belang om po-

litie en jongeren op een rustige manier in dialoog te laten gaan. Op straat loopt dat al te vaak mis.

Tijdens de gesprekken kwam de bezorgdheid naar boven dat woorden, ideeën en dromen gemakkelijk weer verdwijnen. Een aantal jongeren stelden voor om een boomhut te bouwen, een ‘**Droomhut**’ waar letterlijk plaats is voor dialoog en ontmoeting. Een plek die symbool staat voor de ideeën van jongeren.

Najaar 2020 werd die Droomhut ook effectief gerealiseerd. Hoewel er veel politici bij de opening aanwezig waren, knipten enkele jongeren zelf het lint door. Aan de buitenkant ziet de constructie er uit als een watertoren, bol aan de bovenkant. Binnenin bevinden zich cirkelvormige banken, ideaal voor droomsessies en debatten.

Corona onderbrak het ritme, maar in principe zijn er ongeveer maandelijks **J100-meetings** met 50 tot 150 jongeren en is er jaarlijks een **J100-top** met nog meer deelnemers.

“ Als jeugdwerkers proberen we constant signalen van jongeren op te vangen. Die leggen we op tafel in kleine groepjes. De **meetings** zijn het moment om opinies samen te brengen. Jongeren merken van

elkaar dat ze met dezelfde bezorgdheden rondlopen en gaan op zoek naar antwoorden en concrete voorstellen. In de aanloop naar een **top** bereiden we hen met workshops en groepsactiviteiten voor. We zoeken samen naar de juiste vorm, maar zij bepalen de inhoud en kiezen wie gaat spreken. Tijdens zo'n top zijn er dialoogmomenten met beleidsmakers. En ook nadien evalueren we samen. Heeft men geluisterd? Kunnen we nog iets extra doen? Moeten we onze strategie aanpassen? Iemand anders uitnodigen?

Een van de gesprekken was met onze burgemeester, maar dat was geen succes. Jongeren voelden zich gestigmatiseerd. Maar er zijn zeker beleidsmakers gepasseerd die de jongeren het gevoel gaven dat ze wel luisterden. Zelfs de minister van Jeugd is al langs geweest.

ILIAS, MOURAD EN SAMIR,
BEGELEIDERS J100

“Onze grote bezorgdheid was dat beleidsmakers bij ons zouden aankloppen bij problemen of rellen. Daardoor zouden wij telkens tot reacties gedwongen worden.

Terwijl wij net beleidsmakers willen voor zijn en proactief betrokken willen worden. De jongeren van de J100 als een structurele gesprekspartner, dat is het doel.

FILIP, COÖRDINATOR J100

“Wat wij zien is een grote impact op de deelnemende jongeren. Ik herinner me de allereerste keer dat Amir als J100-deelnemer in gesprek ging met beleidsmakers in Berchem. Dat ging aarzelend, terwijl hij vandaag als voorzitter van de Vlaamse Jeugdraad niet weg te slaan is van het scherm ...

ILIAS, MOURAD EN SAMIR, BEGELEIDERS J100

Daarnaast organiseert de J100 ook **wijkwandelingen** in Antwerpen. Jongeren kijken door hun eigen bril naar hun wijk en tonen aan andere jongeren, aan buurtbewoners en aan politici de sterke en minder sterke kanten van hun buurt. Ze wijzen heel concreet aan waar de noden van kinderen en jongeren liggen en formuleren voorstellen.

www J100.BE

YOUTH HOMELESS PARLIAMENT

Ook in Engeland is **dak- of thuisloosheid van jongeren** een schrijnend probleem. St Basils is een van de sociale organisaties die aan de slag gaan met jongeren tussen 16 en 25 die geen dak boven hun hoofd hebben of hun dak dreigen te verliezen. Van preventie tot opvang en de moeizame zoektocht naar structurele oplossingen.

Omdat zij geloven dat het belangrijk is naar jongeren zelf te luisteren, startten zij meer dan tien jaar geleden het project **'Youth Voice'**. Met als belangrijkste bedoeling dakloze jongeren de kans te geven hun verhaal te vertellen en hun ervaringen te delen.

Een van de projecten is het **Youth Homeless Parliament**. In 2012 kwamen voor het eerst 100 dakloze jongeren vanuit het hele land naar het parlement in Londen. Elk was afgevaardigd door lokale organisaties of opvanginitiatieven en had een traject doorlopen om vanuit de eigen ervaringen na te denken over hun prioriteiten. 'Meer betaalbare huizen', 'meer crisisopvangplaatsen' of 'meer preventie via schoolprogramma's' zijn misschien logische aanbevelingen, maar het ging even goed over 'een minimumloon dat ook een leefbaar loon is'.

Sindsdien gaat het YHP jaarlijks door, met telkens een centraal thema. In 2017 bijvoorbeeld stelde het parlement voor om dakloze jongeren in te schakelen bij het renoveren van leegstaande huizen. "Zo leren we een hoop vaardigheden en vergroten we het aantal beschikbare huizen."

“ Voor mij was het een ervaring die mijn leven veranderde. De dag in het parlement was overweldigend, vooral omwille van de band tussen al die jongeren die dezelfde dingen meemaken. De antwoorden van politici hielpen me om een aantal zaken beter te begrijpen, maar het belangrijkste was het gevoel niet alleen te staan.

DEELNEMER
YOUTH HOMELESS PARLIAMENT

www

YOUTH-VOICE.CO.UK/PROJECTS/YHP

STRATEGIE 4

ZELF VERANDERING REALISEREN

Vaak wordt politisering verengd tot een proces waarbij mensen 'verandering eisen'. Maar er is een andere piste: het heft in eigen handen nemen en 'verandering doen'. Met andere woorden: zelf aan de slag gaan en iets nieuw starten, vaak op kleine schaal. Door niet te wachten op overheden of andere instanties en zelf een 'proefproject' te realiseren wil men tonen aan de samenleving dat het anders kan. Een duur woord voor deze praktijk is 'prefiguratie'.

Een mooi voorbeeld is het ontstaan van de Jongeren Advies Centra, beter bekend als de **JAC's**. Eind jaren 60 zijn die gestart als plekken waar jongeren informatie konden krijgen over zaken als voorbehoedsmiddelen en abortus, maar even goed over schoolverzuim of alternatieven voor legerdienst. De pioniers gingen dus gewoon zelf van start met de veranderingen waar zij voor stonden. Pas later werden de JAC's door de overheid gesubsidieerd om vandaag nog steeds jongeren tussen 12 en 25 jaar te ondersteunen, maar dan binnen de structuur van een CAW.

Twee recente voorbeelden:

- Omdat het stadsbestuur van Menen niet aanwezig geeft, nemen enkele jongeren zelf het heft in handen om in een park een aantal **fitnesstoestellen** te installeren.
- Omdat het Gentse stadsbestuur een historisch pand met sociale woningen wil verkopen, nemen jongeren **Het Pand** zelf in handen.

Door niet te wachten op overheden en zelf een 'proefproject' te realiseren wil men tonen aan de samenleving dat het anders kan.

EEN FITNESSSTOESTEL IN EIGEN BUURT

“ Door vaak op pad te gaan in verschillende buurten en op pleinen leerde ik heel wat jongeren kennen vol goesting om van Menen niet de Marginaalste maar de Coolste stad van Vlaanderen te maken. Eén van hen kwam in de zomer van 2018 met enkele vrienden bij mij langs met plannen om een constructie te bouwen in hun wijk, waardoor ze zouden kunnen sporten in hun buurt. Vandaag de dag, 3 jaar later, kan je hen spotten in het park, met een workshop voor een groep jonge gasten die dezelfde goesting hebben als hijzelf drie jaar geleden.

FACEBOOKPOST VAN JONATHAN,
JEUGDOPBOUWERKER IN MENEN

Fitnessstoestellen stonden er wel in Menen, maar helemaal aan de andere kant van de stad. Het idee om **zelf een constructie te bouwen**, gooiden de jongeren bij de eerste samenkomst meteen zelf op tafel. Daarop zochten ze uit hoe ze dit praktisch konden uitwerken en wat de kostprijs zou zijn voor de materialen. De groep diende een aanvraag voor financiële ondersteuning in bij het stadsbestuur, maar die werd niet beantwoord.

Uiteindelijk gingen de jongeren in de zomer van 2018 dan maar gewoon aan de slag. De reacties in de buurt waren positief. Kleine kinderen kwamen nieuwsgierig kijken, oudere jongeren staken de handen uit de mouwen en ook de buurt bood hulp aan: “Gebruik mijn figuurzaag maar, dat zal

beter werken”. Het duurde dan ook niet lang voor er een krantenartikel verscheen, waarop de stad wel reageerde. Ze vonden het jammer dat ze dit via de media moesten vernemen (ook al was er een vraag gesteld). Het leek alsof het bestuur het vooral jammer vond dat ze hier niet zelf mee konden uitpakken, want de algemene reacties – ook op sociale media – waren positief.

Na de opbouw van de constructie schoot de stad zelf in actie. Ze verleenden een vergunning en zorgden voor een goede ondergrond. Meer nog, in 2020 namen ze zelf het initiatief om fitnessstoestellen in het centrale park van de stad aan te brengen. Sinds 2021 gaan daar fitnesslessen door, begeleid door een jongere van de oorspronkelijke trekkersgroep.

Het kleine experiment leidde tot een grotere doorbraak.

“ Voor mij is er niet één, ‘juiste’ manier om aan verandering te werken. Belangrijk is vooral het initiatief en tempo aan de jongeren te laten. Voor een jeugdwerker is dat niet evident want je bent afhankelijk van de dynamiek bij hen. Maar dat is niet erg: het draait vooral over het samen doormaken van een proces, en dat vraagt het nodige geduld.

JONATHAN,
JEUGDOPBOUWERKER IN MENEN

EN 'T PAND?
HET SPANDE
VOORT...

MI
CASA
SU
KASSA

DE STAD IS VOOR IEDEREEN

Een aantal jonge activisten die deel uitmaken van verschillende Gentse collectieven, bundelen in het voorjaar 2021 hun krachten om Het Pand in Gent te bezetten. Het gebouw, deel van het historische Caermersklooster, biedt momenteel plek aan 32 sociale woningen. Die zouden Het Pand moeten verlaten omdat de eigenaar, sociale huisvestingsmaatschappij WoninGent, renovatie te duur vindt en het gebouw wil verkopen. De krakers, die zich de **'Pandemisten'** noemen, verzetten zich tegen zo'n verkoop aan de private markt. Ze vinden dat de bewoners en de Gentenaars inspraak moeten krijgen in de plannen. Met een pamflet nodigen ze bewoners en buurtbewoners uit om te praten over de toekomst van het gebouw:

“ Wij hebben Het Pand bezet omdat we tegen de verkoop van dit prachtige gemeengoed zijn. De verkoop wordt door de stad onder de radar gehouden en dat vinden wij een slecht teken. Mensen worden uit hun woningen gezet voor een project waar enkel een paar grote piefen profijt uit halen. Wij zijn tegen de priva-

tisering en het geldbejag van het huidige beleid, een stad is voor iedereen.

DE PANDEMISTEN

De eigenaar vraagt de bezetters om het klooster te verlaten, wat later bevestigd wordt door een vrederechter. Maar de actievoerders zijn niet van plan om te vertrekken: “We blijven voorlopig in het Pand, tot we horen van het bestuur dat het in publieke handen blijft en dat er op een duurzame manier wordt geïnvesteerd in onze stad.”

Met een stoet sympathisanten en met spandoeken en slogans trekken ze door het stadscentrum. Ze verzamelen meer dan **1.500 handtekeningen** om hun voorstel te mogen toelichten op de gemeenteraad. Omdat het punt niet op de agenda komt vragen een aantal actievoerders in stilte het woord door hun vingers in de lucht te steken. Maar ze krijgen het niet. Na een half uur laat de voorzitter van de gemeenteraad hen uit de zaal zetten.

Jammere (RECHT)ZAAK

SPAN-
MEND!

Op 6 december volgt nieuw protest tegen de uitzetting in gezelschap van 'Sinterkraak'. De bezetting van Het Pand wordt steeds meer een symbooldossier voor de nijpende woonproblematiek. Daags nadien verlaten ze vreedzaam het gebouw, om het enkele weken later opnieuw te kraken. De Pandemisten nodigen iedereen die zich verbonden voelt met hun strijd uit om een handje te komen helpen: "Totdat de stad afkomt met een plan voor een sociale tijdelijke invulling mét woonmogelijkheid, zullen wij zo hard mogelijk ons best doen om zélf die tijdelijke invulling te vormen."

Over die invulling wordt enorm veel gebrainstormd. Het Pand openstellen voor het publiek en de Gentenaren mee laten beslissen zijn belangrijke uitgangspunten. Het idee van een 'Gratis Stad', de enige plek in het centrum waar men kan komen zonder te moeten consumeren, wordt geconcretiseerd in kleinschalige initiatieven als een **volkskeuken** en een **weggeefwinkel**. Er vinden volksraden, jamsessies en voorstellingen plaats. Iedereen kan genieten van de rust van de binnentuin.

Uiteindelijk overhandigen de Pandemisten symbolisch de sleutels aan twee vzw's die met goedkeuring van de stad in het Pand een inlooppcentrum voor jongeren in preciaire leefsituaties zullen opstarten. "Dit valt mooi samen met onze doelstellingen", besluiten de actievoerders, "maar als blijkt dat de tijdelijke invullers ooit plaats moeten maken voor een verkoop, en het Pand dus niet langer publiek blijft, zullen we opnieuw klaarstaan om het te verdedigen."

Het verhaal van de Pandemisten –vanzelfsprekend te volgen via (sociale) media – toont aan hoe een **bezetting met een tijdelijke invulling** ('verandering doen') gekoppeld wordt aan **breder acties** ('verandering eisen').

[FACEBOOK.COM/PANDEMISTEN](https://www.facebook.com/pandemisten)

Offline en online initiatieven kunnen elkaar versterken, als de goede mix gevonden wordt.

OPTIES: OFFLINE OF ONLINE

De digitalisering van onze maatschappij gaat razendsnel. Dat schept kansen, maar creëert tegelijk uitdagingen. Ook voor het opzetten van politiserende acties.

Zonder een Instagrampost zou het verhaal van **Zohra** nergens opgepikt zijn. Naar Karrewiet kijken doorgaans alleen kinderen en hun ouders, maar de enorme impact van de boodschap van **Dylan** kwam er pas nadat de reportage viraal ging. Vandaag heeft haast elke jongerenorganisatie, van **LostProject** tot **Bazzz** of de **J100**, zijn eigen website en zijn eigen socialemediakanalen. Wil je weten hoe het de **Pandemisten** vergaat, dan volstaat het om even op Facebook te kijken. Steeds vaker kunnen klassieke offline actiemiddelen sneller en efficiënter worden toegepast in online vorm, denken we maar aan petities. Mensen mobiliseren gebeurt nog zelden met affiches en flyers.

Sociale media of andere digitale tools kunnen werken als een enorme **megafoon** om meer mensen bewust te maken, problemen zichtbaar te maken of veranderingen te eisen. Iedereen kan vandaag boodschappen online zetten en anderen mobiliseren. Ook jongeren. Heel anders dan vroeger, toen een opiniestuk in een krant enkel weggelegd was voor bekende volwassenen. Bovendien is het gebruik van sociale media laagdrempelig en goedkoop.

Maar de digitalisering brengt ook **uitdagingen** mee. Sociale media zijn een plek waar de concurrentiestrijd om twee seconden aandacht bikkelhard is. Uitbreken uit je filterbubbel is niet zo eenvoudig als het lijkt. Bovendien kunnen sociale media ook een **meedogenloze plek** zijn waar ongenueanceerde of persoonlijke tegenreacties jongeren hard kunnen treffen.

Heeft de digitalisering het opzetten van politiserende acties vergemakkelijkt? Het antwoord is **dubbel**. Digitale mogelijkheden hebben inderdaad de drempel verlaagd om een kwestie zichtbaar te maken of iets te eisen. Volgens een onderzoeksgroep van de Gentse Universiteit is het ondertekenen van een online petitie vandaag de meest populaire actievorm. Meer dan 80% van de respondenten gaf aan dit al gedaan te hebben. Maar tegelijk twijfelen velen aan de impact ervan. De wereld verandert niet meteen met een klik of een like.

Wat wel heel duidelijk is: offline en online initiatieven kunnen **elkaar versterken**, als de goede mix gevonden wordt. Opnieuw illustreren we dat

- met enkele **hashtags**, de ideale versnellers voor online verspreiding.
- met een organisatie die **jong journalistiek talent** op weg zet.

▶ ONLINE ACTIVISME ONDER DE LOEP

HASHTAGTIVISME

Een vaak toegepaste manier om een boodschap digitaal te verspreiden is het gebruiken van een hashtag. De bekendste voorbeelden zijn ongetwijfeld **#BlackLivesMatter** en **#MeToo**. Hashtags helpen om mensen over de hele wereld die gealarmeerd zijn voor dezelfde zaak, met elkaar in contact te brengen. Op die manier kunnen ze acties coördineren om een grotere impact te hebben. De snelheid waarmee het protest rond Black Lives Matter zich ook in de offline wereld en de traditionele media heeft verspreid, bewijst dat.

Ook op kleinere schaal kunnen hashtags politiserende acties versterken.

#Trotsop075 is opgezet door jonge inwoners van de wijk Poelenburg in het Nederlandse Zaanstad. De wijk kwam een aantal jaar geleden negatief in het nieuws door vlogs van Ismail, een jongen die het leven op straat vastlegde. Zijn vlogs werden goed bekeken en al snel kwamen er veel jongeren hangen op de plek bij de lokale supermarkt waar Ismail altijd te vinden was. Maar er volgden opstootjes met de politie en heel Nederland reageerde verontwaardigd. Sindsdien komt Poelenburg vaker in het nieuws als **'probleemwijk'** waarin de voornamelijk Turks-Nederlandse bewoners niet voldoende geïntegreerd zouden zijn.

Een aantal jongeren zijn daarom op Instagram **#Trotsop075** gestart. Zij wilden de berichtgeving over hun wijk naar zich toetrekken en aan de buitenwereld laten zien hoe trots zij zijn op hun wijk. In de stijl van 'Humans of New York' posten ze elke week een portret van een bewoner die zijn of haar eigen verhaal vertelt. Jonge influencers maken onder dezelfde hashtag Insta-Stories over hun leven.

Kortom, door het inzetten van digitale tools trekken ze de beeldvorming over hun wijk naar zich toe en proberen ze hun **eigen narratief** publiek te maken.

#BalanceTonBar is nog zo'n voorbeeld waarbij eind 2021 een hashtag heel wat aan het rollen bracht. Alles startte in de Brusselse deelgemeente Elsene. Meerdere jonge vrouwen kwamen met meldingen dat ze in het uitgangsvlees gedrogeerd en daarna lastig gevallen of verkracht werden. Verdachte nummer 1 bleek een barman die in twee verschillende bars werkte.

Maar met het lanceren van de hashtag kwamen veel meer getuigenissen naar boven. Barmannen bleken niet het enige probleem, vaak zijn het andere klanten die dezelfde praktijk toepassen. Veel jonge vrouwen herkenden zich in die verhalen, wat leidde tot een aantal spontane betogingen, sommige met meer dan 1000 deelnemers.

“ Het zijn altijd wij vrouwen die moeten opletten, ons glas bewaken, niet alleen naar huis gaan, ... Alsof wij het probleem zijn!

Er volgde een oproep tot boycot van een aantal bars en de actie sloeg over naar Luik, Gent en vooral Frankrijk en Spanje. De hashtag circuleerde zelfs in Brazilië en Canada. Talrijke Franse steden kregen hun eigen Instagrampagina.

In België gaven de acties en de hashtag het debat rond de 'Zorgcentra na Seksueel Geweld' (ZSG) een nieuwe boost. Momenteel telt België vijf van dergelijke centra waar medische en psychische zorg gecombineerd wordt met forensisch onderzoek en de mogelijkheid om klacht neer te leggen. Binnenkort worden er nieuwe geopend.

JONG JOURNALISTIEK TALENT

‘Het eerste jongerenmedia-agentschap in Vlaanderen’, zo kondigt StampMedia zich aan op zijn website. De organisatie wil de stem van jongeren luider laten klinken ‘door jongeren mediawijs te maken en door media jongerenwijs te maken’. Hoe doen ze dat? Door **bruggen te bouwen tussen media en jongeren**. Door journalistieke stukken van jongeren in andere mediakanalen gepubliceerd te krijgen. Of omgekeerd: soms komen die media naar hen als ze voor een bepaald thema op zoek zijn naar jonge stemmen.

“ Wij gebruiken meestal niet de term politiseren, wel burgerschap. Wij willen de democratie versterken. Een belangrijke speler daarbinnen is de media en dat is ons terrein. Hoe krijgen we daar de stem van jongeren in? Dat is de opdracht die we onszelf gesteld hebben.

MERYEM, MEDEWERKER STAMPMEDIA

Jongeren komen bij StampMedia terecht via andere jeugdorganisaties of gewoon uit zichzelf. Omdat ze ergens een advertentie met de boodschap ‘word reporter’ tegengekomen zijn. Want Stampmedia is altijd op zoek naar vers journalistiek talent tussen 16 en 26.

De organisatie werkt als **een echte redactie**. In workshops en vormingen zet zij jongeren op weg om zelf als journalist aan de slag te gaan. Met tekst, video, audio of fotografie. Over de onderwerpen die zij interessant vinden. Het resultaat zijn artikels, podcasts, filmpjes en fotografiepro-

jecten over een breed palet aan onderwerpen: van racisme via sport tot mentale weerbaarheid. Dat vindt allemaal zijn weg naar de online platformen van StampMedia. Of naar andere kanalen. Als er negatieve reacties komen – sociale media zijn soms een meedogenloze plek – dan vangen de begeleiders van StampMedia dat op.

Voor 13 tot 16-jarigen is er sinds enkele jaren ook LabX, een echte experimenteer ruimte.

“ Je stem online uiten is heel snel gebeurd. Maar het is de manier waarop die belangrijk is. Hoe kan je invloed uitoefenen? Hoe bouw je een stevige argumentatie op? Welke regels gelden er in de klassieke media of op sociale media en hoe kan je daarop inspelen? Wat is journalistieke deontologie?

MERYEM,
MEDEWERKER
STAMPMEDIA

